

Psalm 107

Dankbaarheid uiten

**Zij die verlost zijn geven dank aan de Heer, omdat
Hij altijd goed, liefdevol en trouw is**

In de Bijbel lezen we dat veel van Gods mensen de belangrijkste gebeurtenissen in hun leven markeerden door het schrijven van een gedicht of lied. Mozes en Mirjam vierden de Exodus met het hele volk en gingen hen voor in het zingen van een lied (Ex. 15). Wanneer de onvruchtbare Hannah gezegend wordt met een kind, uit ze haar dankbaarheid in een lied (1 Sam. 2). Als David hoort dat zijn beste vriend Jonathan is omgekomen, componeert en zingt hij een klaaglied (2 Sam. 1). Koningen en profeten schrijven en zingen liederen. Maria, de moeder van onze Heer, maakt haar verwondering over het feit dat zij is gekozen om de moeder van de Messias te worden duidelijk door middel van een lied (Luk. 1). Hoe markeer jij belangrijke gebeurtenissen in jouw leven?

In onze hal hangt een klein bordje met daarop de woorden: "Het leven gaat behoorlijk snel. Als je niet zo af en toe even stopt en om je heen kijkt, zou je het zo maar kunnen missen". We hebben dat bordje gekocht omdat mijn vrouw en ik die boodschap vaak nodig hebben. Het is zo makkelijk om een eind te lopen zonder van het uitzicht te genieten, om te eten zonder echt te proeven, om te praten zonder echt bewust met de relatie bezig te zijn, om te lezen zonder van nieuwe inzichten te genieten. Sommigen noemen deze bewustere manier van leven 'mindfulness'; een manier van leven die net zoveel van de reis zelf geniet als van het aankomen op de bestemming. Het bewust markeren van een gebeurtenis door er over te schrijven, te schilderen, het te vieren of er iets anders creatiefs mee te doen dwingt ons om na te denken over die gebeurtenis. Het is zo makkelijk om Gods hand in de gebeurtenissen van alledag over het hoofd te zien. En daardoor hebben we minder redenen om dankbaar te zijn. Het valt mij op dat *dankbare* mensen over het algemeen *gelukkiger* mensen zijn.

Psalm 107 begint met een duidelijke oproep aan iedereen die verlost is om Gods goedheid in hun leven te erkennen en uiting te geven aan hun dankbaarheid (vers 1-2). Moeten we ons dankbaar *voelen* voor we 'dankuwel' kunnen zeggen? Het uiten van onze dankbaarheid is een daad van gehoorzaamheid. Het valt mij op dat wanneer ik mijn dankbaarheid uit in een gebed of een lied, ik me vaak ook dankbaarder begin te *voelen*! In deze Psalm, dit lied, herinneren de zangers zichzelf er aan dat God hen uit de greep van de vijand heeft gered, dat Hij hen vanuit het oosten, westen, noorden en zuiden bij elkaar gebracht heeft (vers 3). Het is niet moeilijk om je dit verhaal voor te stellen, waarin vele Joden via de weg of per boot terugkeren naar Israël nadat zij jaren in ballingschap hebben doorgebracht. Ze hebben veel moeten achterlaten. Hun reis moet gevaarlijk en vermoeiend zijn geweest. Maar dan komen ze aan op hun plaats van bestemming! Het moet voor hen, net als voor ons nu, makkelijk zijn geweest om zich te focussen op hun prestaties uit het verleden of op al het werk wat nog gedaan moest

worden en zo Gods betrokkenheid bij hun levens over het hoofd te zien. Wanneer we Zijn hand niet zien in ons leven, zullen we Hem er ook niet voor bedanken. We weten niet wie deze Psalm geschreven heeft, maar het is een tijdloze boodschap die ons vandaag ook nog veel te zeggen heeft: “zie het en wees verblijd” (vers 42).

Deze Psalm bestaat uit 6 delen. Het eerst deel (vers 1-3) is een oproep om Gods goedheid te zien en Hem te danken. Het laatste deel (vers 33-43) is een oproep om Gods soevereine hand te zien wanneer Hij “de woestijn [maakt] tot een waterpoel, het dorre land tot waterbronnen” (vers 35). Soms doet Hij het tegenovergestelde en “maakt [Hij] rivieren tot een woestijn, waterbronnen tot dorstig land” (vers 33). Deze soevereine daden laten Gods betrokkenheid bij onze wereld zien, soms als een uiting van Zijn liefde en soms als een uiting van Zijn oordeel. De mensen die deze soevereine omgang van God met Zijn schepping zien of herkennen worden “oprechten” of “wijs” genoemd (vers 42-43). Dit lied is opgebouwd uit vier coupletten. Deze kun je herkennen omdat elk van hen bestaat uit vier delen: eerst wordt een groep hulpbehoevende mensen omschreven, vervolgens roepen zij het uit naar de Heer, dan bevrijdt de Heer hen en ieder deel eindigt vervolgens met een oproep om je dankbaarheid te uiten. Laten we nu naar de vier afzonderlijk coupletten kijken.

1. ‘Mijn leven mist betekenis en richting’ vers 4-9

“Er waren er die dwaalden in de woestijn, op een weg door de wildernis, een stad om te wonen vonden zij niet. Zij waren hongerig, ja ook dorstig, hun ziel was in hen bezweken”. In dit eerst couplet zou de psalmist hebben kunnen denken aan een historische gebeurtenis, zoals toen de Israëlieten jarenlang door de woestijn dwaalden nadat zij Egypte hadden verlaten. Maar dit plaatje kan ook het leven beschrijven van een mens dat een gebrek aan een doel heeft. Ja, we staan vroeg op en gaan laat naar bed, we werken hard, spelen hard en houden onszelf bezig. In tijden van lockdown, ziekte of gedwongen stilstaan kunnen we ons afvragen waar het leven goed voor is. We hongeren en dorsten naar betekenis. Wanneer we ons niet bewust worden van deze innerlijke dorst, zullen we ook nooit op zoek gaan naar levend water. “Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, redde Hij hen uit hun angsten. Hij leidde hen op een rechte weg, zodat zij naar een stad konden gaan om te wonen”. Waarom kent deze wereld zoveel problemen? Er zijn maar heel weinig mensen die het uitroepen naar de Heer als ze geen enkele zorg hebben.

Terwijl hij gevangen zat, beschreef de apostel Paulus de zin en richting van zijn leven als volgt: “... opdat ik Hem mag kennen, en de kracht van Zijn opstanding en de gemeenschap met Zijn lijden... ik jaag ernaar om het ook te grijpen. Daartoe ben ik ook door Christus Jezus gegrepen” (Fil. 3:10-12). Dat is wat Paulus’ dorst lest! Jij en ik zijn gewild, geschapen, verlangd, geliefd, geroepen en verlost met een doel. We zijn niet geschapen om doelloos rond te dwalen door woestenijen: “Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus om goede werken te doen, die God van tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen” (Ef. 2:10). Onze hemelse Vader is geïnteresseerd in de manier waarop wij leven en onze keuzes maken. Deze fantastische waarheid vergeten we makkelijk. Dit couplet eindigt daarom met een oproep om onze dankbaarheid te uiten: “Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen. Want Hij heeft de dorstige ziel verzadigd en de hongerige ziel met het goede vervuld”. Misschien is nu het goede moment om de Heer te danken dat Hij jou gemaakt heeft, dat Hij geïnteresseerd is in jou en dat Hij zelfs goede werken voor ons voorbereid!

2. 'Ik voel me verslaafd en verlies hoop' vers 10-16

In dit tweede couplet kan de psalmist gedacht hebben aan de Israëlieten die gevangen genomen waren. "Er waren er die in duisternis en in de schaduw van de dood zaten, gevangen in ellende en ijzer. Want zij waren ongehoorzaam geweest aan de woorden van God en hadden de raad van de Allerhoogste verworpen. Daarom vernederde Hij hun hart door moeite, zij struikelden en er was geen helper". Maar dit plaatje kan ook mensen beschrijven die gevangen zitten in alcohol- of drugsmisbruik, pornografie, sociale media, groeiende schulden, een religieuze groepering, sociale verwachtingen of een andere vorm van 'ijzeren ketenen'. Onze eigen passie en pleziertjes kunnen ook een slaaf van ons maken (Titus 3:3). God wil dat mensen er vanuit vrijheid voor kunnen kiezen van Hem te houden en te leven voor Zijn glorie. Een gebrek aan vrijheid wordt altijd veroorzaakt door zonde; onze eigen zonden of die van anderen. Wanneer je lange tijd hebt geworsteld is het mogelijk dat je de hoop verliest, is het makkelijk om te denken dat je ketenen nooit gebroken zullen worden.

In hun wanhoop keken de slaafgemaakten omhoog: "Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, verlostte Hij hen uit hun angsten. Hij leidde hen uit de duisternis en de schaduw van de dood en verscheurde hun banden". De Heer Jezus zegt het zo: "Ieder die de zonde doet, is een slaaf van de zonde... Als dan de Zoon u vrijgemaakt heeft, zult u werkelijk vrij zijn" (Joh. 8:34-36). Met Jezus is er altijd hoop. Hij nodigt ons uit om bij Hem te komen. Hij is de Enige die onze ketenen kan breken en ons vrij kan maken; vrij om Hem lief te hebben, te volgen en te dienen. Maar wanneer we wat van die vrijheid proeven is het makkelijk om onze eigen dromen te volgen en andere doelen te gaan dienen. Dit tweede couplet eindigt daarom met een oproep aan de verlostten om zichzelf er aan te herinneren wat Hij voor hen gedaan heeft: "Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen. Want Hij heeft de bronzen deuren opengebroken en de ijzeren grendels stukgebroken".

3. 'Ik vind geluk, maar het is niet blijvend' vers 17-22

Wij mensen kunnen, net als schapen, makkelijk wegdwalen van de goede Herder. We worden afgeleid of verdiepen ons in minder belangrijke zaken. Maar soms kiezen we er, net als de verloren zoon, bewust voor om God af te wijzen en in opstand te komen tegen Zijn wil en gezag. We denken dat we weten wat voor soort leven ons gelukkig zal maken. Dit type mensen worden aangesproken in het derde couplet. "Er waren dwazen die om hun weg vol overtreding en om hun ongerechtigheden gekweld werden. Hun ziel had een afschuw van al het voedsel, zij waren tot aan de poorten van de dood gekomen". We kunnen makkelijk denken dat we in opstand kunnen komen zonder daarvan de consequenties te hoeven dragen. Maar zonde en dood zijn altijd aan elkaar verbonden. Ze zijn onafscheidelijk als zon en warmte of water en natheid. De Bijbel is duidelijk: wanneer we zondigen, sterft er iets. Dat is een wet. Maar een aantal effecten van zonden zullen wellicht niet onmiddellijk zichtbaar zijn. In zijn jonge jaren genoot Mozes van het goede leven in de hoogste sociale milieus van Egypte. Hij genoot er een aantal decennia van. Maar toen droogde zijn egocentrische plezier op. Op een dag realiseerde hij zich dat hij een keus moest maken. "Hij koos ervoor liever met het volk van God slecht behandeld te worden dan voor een ogenblik het genot van de zonde te hebben. Hij beschouwde de smaak van Christus als grotere rijkdom dan de schatten in Egypte, want hij had het loon voor ogen" (Heb. 11: 25-26). Net als bij drugsgebruik is het plezier wat verbonden is met zonde altijd tijdelijk.

Het derde couplet gaat over hen die deze wet ontdekt hebben. Ze voelen zich terneergeslagen. Ze hebben het plezier in eten verloren. Ze waren "tot aan de poorten van de dood gekomen.

Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, verlost Hij hen uit hun angsten. Hij zond Zijn woord uit, genas hen en bevrijdde hen uit hun grafkuilen". Gelukkig is God een goede God. Hij vergeeft hen die berouw hebben. Hij geneest de mensen met een gebroken hart. Hij bevrijdt de slaven. Is er een zonde in jouw leven die het plezier en de zegen die de Heer jou wil geven beperkt? De "wegen vol overtreding" hebben nooit een goede eindbestemming. Herken, belijd en zet recht wat verkeerd is. Keer je naar Hem. Er is genezing in vergeving! Het deel eindig met een blijde oproep: "Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen. Laten zij lofoffers brengen en met gejuich van Zijn werken vertellen". Met een genezen hart waren ze in staat om weer te zingen en juichen!

4. 'Ik ben gedesillusioneerd en bang' vers 23-32

Dit vierde couplet gaat over een groep positieve en avontuurlijke zakenmensen. Ze hebben grote dromen en zijn niet bang om risico's te nemen. "Er zijn er die met schepen op zee varen en handeldrijven op de grote wateren". Gezien het verdere verloop van dit deel denken sommigen dat de psalmist hier wellicht dacht aan de zeemannen waar Jona mee reisde. "Zij zien de werken van de HEERE en Zijn wonderen in de diepte. Wanneer Hij spreekt, doet Hij een stormwind opsteken, die haar golven hoog opheft. Ze rijzen op naar de hemel, ze dalen neer in de diepe wateren; hun ziel smelt weg van ellende. Zij wankelen en waggelen als een dronken man, al hun wijsheid wordt verslonden". Het beeld van bange mannen in een gevaarlijke storm kan ook aansprekend zijn voor diegenen onder ons die mooie plannen hebben met hun leven: dromen over studies, carrière, zaken, reizen, vrienden, huwelijk, familie, pensioen... en zolang aan onze verwachtingen wordt voldaan hebben we het gevoel dat God ons zegent. Het is makkelijk om ons vertrouwen in de Heer te stellen wanneer de zee kalm is en de wind in de juiste richting waait. In feite is het op die momenten moeilijk om het onderscheid te maken tussen vertrouwen op de Heer en vertrouwen op onze eigen vaardigheden en ons eigen verstand. Maar de stormen zullen komen. We kennen allemaal die moeilijke momenten waarop onze dromen uiteen lijken te spatten, onze moed wegsmelt en onze eenvoudige theologie niet overeenkomt met de werkelijkheid. We voelen ons gedesillusioneerd en verward, als een "dronken man", en hebben soms zelfs het gevoel dat "al [onze] wijsheid wordt verslonden". Ken jij die plek? Misschien wel heel dichtbij?

In hun nood keren deze zeemannen hun ogen af van hun touwen en van de golven en kijken omhoog. "Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, leidde Hij hen uit hun angsten. Hij brengt de storm tot stilte, zodat hun golven zwijgen. Dan zijn zij verblijd, omdat de wateren gestild zijn en Hij hen naar de haven van hun wens leidde". We lezen een vergelijkbaar verhaal in de Evangelieën. Als de discipelen van de Heer Jezus het gevoel hebben dat hun boot begint te zinken, roepen ze het uit: "Meester, bekommert U Zich er niet om dat wij vergaan?". Op stressvolle momenten kunnen wij ook twijfelen aan de goedheid van de Meester. Nadat Hij de storm gestild heeft, vraagt Hij zijn discipelen: "Waarom bent u zo angstig? Hebt u dan geen geloof?" (Marc. 4:38-41). Soms stilt de Heer de storm. Soms kiest Hij ervoor om ons te vergezellen in wat voelt als een nooit eindigende storm. Iedere reis is een kans om Hem beter te leren kennen en Hem nog meer te leren vertrouwen. Maar zelfs na angstaanjagende stormen en grote bevrijdingen zijn we geneigd om deze te vergeten en verder te gaan. Dit laatste couplet eindigt, net als de andere drie, met dezelfde oproep tot het uiten van dankbaarheid. "Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen. Laten zij Hem roemen in de bijeenkomst van het volk en op de zetels van de oudsten Hem loven." Hier worden de zeemannen aangemoedigd om hun dankbaarheid samen met anderen te uiten. Dankbaarheid verspreid zich. Dankbaarheid bindt samen!

Conclusie

De oproep om je dankbaarheid te uiten die we vinden in Psalm 107 wordt meerdere keren herhaald in het Nieuwe Testament. Wij christenen worden er bijvoorbeeld toe opgeroepen om “*dankbaar* [te] zijn en hierdoor God [te] vereren op een Hem welbehagelijke wijze met eerbied en ontzag”, om onze verzoeken aan God “met *dankzegging*” te doen, om te wandelen in Hem, “overvloedig, met *dankzegging*”, om psalmen, lofzangen en geestelijke liederen te zingen “met *dank* in uw hart” en om sterk aan te houden in het gebed “met *dankzegging*” (Heb. 12:28 NBG, Fil. 4:6, Kol. 2:7; 3:16; 4:2). En dat niet alleen wanneer onze gebeden beantwoord worden op een manier die we verwachten of wanneer we het gevoel hebben dat alles goed gaat. “Dank God *in alles*” schrijft de apostel Paulus, “want dit is de wil van God in Christus Jezus voor u” (1 Thes. 5:18). Wat is Gods wil voor jou in de omstandigheden waarin je nu zit? Paulus en Silas kozen ervoor om God te danken en te eren terwijl ze nog steeds in de gevangenis zaten (Hand. 16:25). Is het nu de tijd voor jou om je dankbaarheid te uiten door het zingen van een lied of misschien zelfs door zelf een lied te schrijven? Of door iets te schrijven, schilderen of maken? Of door een aantal vrienden te bellen of een maaltijd te delen met anderen? Wanneer we ervoor kiezen om te geloven en het feit te omarmen dat onze Heer altijd *goed, liefdevol* en *trouw* is, zal ons dat helpen om zelfs in de moeilijkste omstandigheden God te danken. En wanneer we onze dankbaarheid *tot uitdrukking brengen*, zal het *gevoel* van dankbaarheid groeien. En een dankbare houding is, net als een virus, besmettelijk!

Philip Nunn
Eindhoven, Nederland
Januari 2021

Vertaald door: Moniek Venhuizen

Bron: www.philipnunn.com